

Imunizacija u kontekstu COVID-19 bolesti

Imunizacija novorođenčadi

Imunizacija novorođenčadi (BCG i hepatitis B) je nastavljena u okvirima i prema programu imunizacije u Federaciji BiH.

Mjere koje treba poduzeti da se minimizira prijenos COVID-19 tijekom procesa imunizacije

Smjernice za mjesta na kojima se provodi vakcinacija

- Sprovoditi imunizaciju u dobro provjetrenim prostorijama, i često dezinficirati ove prostore,
- Osigurati sredstva za dezinfekciju ruku ili pranje ruku, na ulazu u prostorije,
- Postaviti vizuelna upozorenja u domovima zdravlja, kao što su posteri, sa informacijama o COVID-19 bolesti i podsjetnicima na mjere prevencije. Specifično:
 - o pravilno pranje ruku
 - o respiratorna higijena pacijenata, korištenje maski, maramica i kašljanje/kihanje u lakat
 - o mjere fizičkog udaljavanja u svakom trenutku (1.5m udaljenosti između osoba)
- Ograničiti broj osoblja u toku imunizacije,
- Izbjeći gužve u čekaonicama. Koristiti specifične strategije, kao:
 - o Vršiti imunizaciju prema unaprijed određenom rasporedu
 - o Uklopiti imunizaciju sa pružanjem drugih esencijalnih preventivnih mjera, prema dobnoj skupini, da bi se ograničilo vrijeme koje pacijenti provode u ustanovi
 - o Planirati kraće, ali češće sesije imunizacije
 - o Insistirati na održavanju fizičke distance, i u vanjskim i unutrašnjim prostorima
- Prostori i čekaonice za imunizaciju moraju biti odvojeni od pružanja usluga liječenja bolesnih (u vremenu ili prostoru, zavisno od kapaciteta ustanove).

Smjernice za zdravstvene djelatnike koji pružaju usluge imunizacije

- Često održavati higijenu ruku:
 - o Prije dodirivanja pacijenta
 - o Prije provođenja bilo kakvog čistog ili aseptičnog zahvata
 - o Nakon izlaganja tjelesnim tečnostima
 - o Nakon dodirivanja pacijenta
 - o Nakon dodirivanja predmeta u okolini pacijenta
- Higijena ruku se provodi pranjem ruku sa sapunom i vodom ili sa sredstvom za dezinfekciju ruku koje sadrži između 60-80% alkohola. Sredstva za dezinfekciju mogu se koristiti samo kada na rukama nema vidljivih nečistoća,
- Izbjegavati dodirivanje očiju, nosa ili usta,
- Prakticirati respiratornu higijenu, kašljati i kihati u povijen lakat ili jednokratnu maramicu koju odmah treba odbaciti,
- Nositi medicinsku masku prilikom rada sa pacijentima,
- Osobe koje imaju simptome kao što su kašalj ili povišena tjelesna temperatura, trebaju se samoizolirati, kontaktirati svog liječnika, nadležne osobe i ne ići na posao.

Imunizacija školske djece

Imunizacija školske djece je važan dio programa imunizacije. S obzirom na obustavu nastave u školama, privremeno su suspendirane akcije organizirane imunizacije školske djece. Treba koristiti alternativne strategije kako bi školska djeca primila odgovarajuće vakcine, odnosno vršiti imunizaciju prema unaprijed određenom rasporedu.

Koje aktivnosti treba provoditi radi nadoknade propuštene imunizacije zbog COVID-19 pandemije

S obzirom da je rutinska imunizacija privremeno bila obustavljena, ili da roditelji možda nisu mogli ili nisu željeli dolaziti u ustanove gdje se obavlja redovna imunizacije zbog rizika od COVID-19., prioritet će biti intenziviranje programa imunizacije, kako bi izbjegli suboptimalnu pokrivenost imunizacijom.

Sljedeće aktivnosti treba poduzeti u što većem obimu:

- Početi planirati programe nadoknade što prije, već za vrijeme prekida programa imunizacije, a ne čekati ponovo uspostavljanje programa,
- Registri vakcinacije i novorođenčadi trebaju se redovno dopunjavati za vrijeme prekida programa imunizacije,
- Zalihe vakcina i opreme za imunizaciju treba procijeniti i uporediti sa predviđenim potrebama, i na vrijeme ih treba dopuniti prema procijenjenim potrebama,
- Planirati brzu procjenu pokrivenosti imunizacijom u svim područjima kada se smanji prijenos COVID-19, da bi identificirale rizične grupe koje će biti prioritet,
- Periodično intenziviranje rutinske imunizacije će možda biti potrebno da bi se izvršila nadoknada kod djece i adolescenata,
- Prioritet kod nadoknade treba procijeniti na osnovu lokalne epidemiološke slike i za bolesti od kojih postoji rizik za epidemije, a koje se mogu spriječiti imunizacijom (morbili, dječja paraliza, difterija, veliki kašalj),
- Zdravstvenim djelatnicima osigurati dostupne informacije i savjetovanja o nadoknadi imunizacije, sigurnosnim aspektima i sl.,
- Treba uključiti cijelu zajednicu i lokalne lidere u promociju imunizacije, informiranje javnosti o nastavku aktivnosti imunizacije. Posebno naglasiti važnost imunizacije, važnost nadoknade imunizacije kod djece koja su propustila vakcine i sigurnost davanja više vakcina odjednom.

Unaprijeđenje prihvatanja imunizacije u procesu nadoknade i okolnostima COVID-19 pandemije

Od iznimne važnosti je održati povjerenje stanovništva u imunizaciju i zdravstveni sistem. Zbog toga sve promjene procesa imunizacije tokom COVID-19 pandemije moraju biti jasno prenesene i obrazložene zdravstvenim djelatnicima i javnosti. Ovdje treba uključiti vještine koje zdravstveni djelatnici moraju usvojiti zbog prevencije i kontrole zaraze, sposobnost za komunikaciju sa roditeljima, skrbnicima, zajednicom, i prenošenje informacija vezano za važnost imunizacije kao prioritetne zdravstvene usluge, rizike od bolesti koje se mogu spriječiti imunizacijom i koristima imunizacije.